Kitta og Sven Petersen har brugt lidt af deres pensionsopsparinger, for at udgive bogen om den tidligere landbetjent i Højer. Sven Petersen er selv født et stenkast fra Theodor Hansen Hartungs barndomshjem på Sottrup Mark øst for Tønder.

Ringbind gemte på en utrolig historie

På godt og ondt: I mere end 50 år gik et blåt ringbind i arv mellem efterkommerne til Højers tidligere landbetjent Theodor Hansen Hartung. Som ung kæmpede han som tysk soldat ved flere fronter, som voksen var han aktiv i modstandskampen mod tyskerne og måtte gå under jorden. Nu har hans grannevø åbnet ringbindet og udgivet dets både dramatiske, interessante og meget personlige indhold

Theodor Hansen Hartung var fra 1920 og frem til 1947 landbetjent i Højer. Som dansk politi- og modstandsmand havde han efter befrielsen og under retsopgøret et til tider ret anspændt forhold til det tyske mindretal i byen. Det fremgår både af bogen og det efterskrift, som Sven Petersen (foto) har skrevet.

Det lyder som en god historie, og det er det faktisk også.

En gang tilbage i 50'erne satte landbetjenten i Strib, Theodor Hansen Hartung, sig til sin skrivemaskine, og der må han have tilbragt mange timer og dage.

Da han var færdig med at skrive, lå 160 tætskrevne sider foran ham. De blev nænsomt nummereret og sat ind i et blåt ringbind. Og der blev de. I mere end 50 år.

Theodor Hansen Hartung, der i 1894 var født på Sottrup Mark øst for Tønder døde kort efter sin pensionering under en ferietur til Frankrig. Hans ringbind er siden gået i arv fra generation til generation og befinder sig i dag hos et barnebarn i Bylderup-Bov.

Det var her, at Sven og Kitta Petersen fra Kalundborg sidste år bankede på døren.

HISTORIE

Tekst: Uwe Iwersen, uiw@jv.dk

Foto: Lene Esthave

– Vi var blevet pensioneret og var gået i gang med slægtsforskning. Gennem en fætter fik vi nys om, at der i Bylderup-Bov lå et færdigt manuskript til en erindringsbog, fortæller Sven Petersen, der er grandnevø til Theodor Hansen Hartung. Sven Petersens morfar var Theodor Hartungs ældre bror.

Da Sven og Kitta Petersen åbnede det blå ringbind, og fik læst de første sider, var de ikke i tvivl: Indholdet skal udgives som bog.

Det havde forfatteren ifølge hans efterkommere selv ønsket, men nåede altså ikke selv dertil.

Og helt let var det heller ikke for Sven og Kitta. Da det ikke lykkes at finde et forlag, stiftede de et selv, og brugte lidt af pensionsopsparingen på projektet.

De 160 sider, der er blevet til bogen "En sønderjydes liv på godt og ondt" er Theodor Hartungs meget personlige tanker og erindringer, og det er ikke et helt normalt liv, han ser tilbage på, da han begynder at skrive. Præcis hvornår der sker, vides ikke. For siderne er ikke dateret. Men det må være efter 1948, for han skriver efter de nye retskrivningsregler.

I krig

Theodor Hansen Hartungs liv er på mange måder enestående.

Det er næsten utroligt, hvad han har oplevet - og overlevet, og hans skildringer rækker langt ud over, hvad der er interessant for de nærmeste pårørende.

Som ung blev han som dansksindet indkaldt til tysk krigstjeneste, hvor han deltog i nogle af verdenskrigens store slag og nåede at blive såret tre gange.

Sikkert hjemme igen fortæller han levende om afstemningsdagen den 10. februar 1920, der bringer Sønderjylland hjem til Danmark, og for ham betyder det, at han får en stilling som dansksindet landbetjent i det tysk dominerede Højer.

Under jorden

Her bliver det også til en politisk karriere i sognerådet, og da tyskerne besætter Danmark den 9. april 1940 går han aktiv ind i modstandskampen.

For landbetjenten bliver det lige så vel en kamp på liv og død som de fire krigsår i skyttegravene. Da det danske politi blev taget i september, nåede Theodor Hartung at gå under jorden.

Med falske identitetskort og hjælp af gode værtsfamilier lykkedes det ham at holde sig skjult frem til befrielsen, hvorefter han vendte tilbage sit embede i Højer.

Her var de nationale modsætning mellem de tysksindede og den danske befolkning fortsat meget tydelig, og i sine erindringer lægger landbetjenten ikke skjul på sit nationale ståsted, og han kalder blandt andet mindretallets medlemmer over en kam for landsforrædere.

Det er da også det meget kontante sprogbrug, der forud for udgivelsen som bog fik Sven og Kitta Petersen til at tænke sig om en ekstra gang.

– Vi er da lidt nervøse for, om bogen tænder op i gamle modsætninger, men den tid må være forbi, siger Sven Petersen.

I over et år har ægteparret forberedt udgivelsen. Det har været et stort, men også sjovt og spændende arbejde, der har bragt dem tættere på en karismatisk person, der trods de grumme ting, han blev vidne til og var involveret i, mestrer at skrive både stringent og underfundig.

Billeder

En af de store udfordringer har været af finde de rette illustrationer.

Her har lokalhistoriske arkiver samt Flensborg Avis' digitale arkiv været gode kilder, og kort efter at bogen udkom, har Kitta og Sven Petersen fået yderligere billeder og så er endda dele af Theodor Hartungs originale politiuniform dukket op.

Det er også en god historie, som bogudgiverne agter at dele med historisk interesserede og andre på deres hjemmeside.

FAKTA

Bogen

- Theodor Hansen Hartung "En sønderjydes liv på godt og ondt" er indbundet og på 200 sider.
- Den kan købes for 200 kroner plus porto ved henvendelse til "Forlaget Hartung" i Kalundborg (telefon 5092 6645 - email: forlagethartung@yahoo.dk).
- Hvis man vil spare portoen, kan bogen købes på museet »Mellem Slesvigs grænser« i Rens eller på Lokalarkivet for Gammel Tønder Kommune i Richtsensgade i Tønder.